

Πανεπιστήμιο Κύπρου
Τμήμα Βυζαντινών και
Νεοελληνικών Σπουδών

Ακαδημαϊκό έτος 2012-13 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Σταθμοί της αφήγησης στη Νεοελληνική Ποίηση

Κωδικός μαθήματος: BNE 022

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12098

Διδάσκων: Πιερής Μιχάλης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ακαδημαϊκό έτος 2012-13 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Ανθρωπιστικές Επιστήμες και Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας

Κωδικός μαθήματος: BNE 028

BNE Π.Μ.: 5

MAM: 12099

Διδάσκων: Καπλάνης Τάσος

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Αντικείμενο του μαθήματος θα αποτελέσουν οι δυνατότητες που παρέχουν οι ΤΠΕ στις ανθρωπιστικές επιστήμες και ιδιαίτερα στη φιλολογία. Για το λόγο αυτό το μάθημα προτείνεται κυρίως για φοιτήτριες/τές (κατά σειρά) της Φιλοσοφικής Σχολής, της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών και της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών και Επιστημών της Αγωγής.

Θα παρουσιαστούν ψηφιακά εργαλεία, βάσεις δεδομένων, διαδικτυακές πύλες για τις ανθρωπιστικές επιστήμες, λογισμικό (ανοιχτό, ελεύθερο, μοιραζόμενο, αλλά και κλειστό/εμπορικό), κ.ά., ενώ οι φοιτήτριες/τητές του μαθήματος θα έχουν τη δυνατότητα εξοικείωσης και αξιοποίησης αυτού του υλικού μέσα από συνεχείς ασκήσεις. Για το λόγο αυτό το μάθημα θα γίνεται σε ένα από τα εργαστήρια πληροφορικής.

Καθώς το μάθημα θα είναι εργαστηριακό, η τελική εξέταση θα περιλαμβάνει την αξιοποίηση του υλικού μέσα από τη δημιουργία σχετικού γουίκι/μπλογκ. Περισσότερες πληροφορίες και βιβλιογραφία θα δοθούν στο πρώτο μάθημα.

Ακαδημαϊκό έτος 2012-13 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Λογοτεχνία και Ρεμπέτικο στο Μεσοπόλεμο

Κωδικός μαθήματος: BNE 040

BNE Π.Μ.: 5

MAM: 12100

Διδάσκουσα: Zaccagni Gaia

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το «φαινόμενο» του ρεμπέτικου αποτελεί έναν ολόκληρο κόσμο που ορίζεται από τα ιστορικά, κοινωνικά και πολιτισμικά πλαίσια στα οποία αναπτύχθηκε και εξελίχθηκε. Θα εξεταστεί προσεκτικά η στενότερη σχέση μεταξύ μουσικής και λογοτεχνίας, τα σημαντικότερα χαρακτηριστικά της γλώσσας των τραγουδιών ως λογοτεχνικά κείμενα, στο πλαίσιο του Ελληνικού Πολιτισμού. Στην μονογραφία θα ενταχθεί και μία ανθολόγηση, με αντικριστή μετάφραση, λογοτεχνικών κειμένων (διηγήματα, ποιήματα, δοκίμια) που σχετίζονται με το Ρεμπέτικο.

Τίτλος μαθήματος: Εισαγωγή στη Νεοελληνική λογοτεχνία

Κωδικός μαθήματος: BNE 090

BNE Π.Μ.: 5

MAM: 10324

Διδάσκουσα: Ρούσου Μαίρη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τα σημαντικότερα κείμενα της νεοελληνικής λογοτεχνίας, από τις απαρχές μέχρι τα τέλη του 19^{ου} αιώνα.

Στην εισαγωγή εξετάζονται οι νεότερες τάσεις για την αποσαφήνιση του όρου «λογοτεχνία», ενώ παράλληλα γίνεται σύντομη επισκόπηση των επικρατέστερων απόψεων για τις απαρχές της νεοελληνικής λογοτεχνίας.

Στη συνέχεια εξετάζονται αποσπάσματα πεζών και ποιητικών κειμένων από τον 12^ο μέχρι τον 19^ο αιώνα, με έμφαση σε εκείνα τα έργα που θεωρούνται σταθμοί στην εξέλιξη της νεοελληνικής λογοτεχνίας, όπως για παράδειγμα ο *Απόκοπος*, τα Κυπριακά Ερωτικά ποιήματα, τα κυριότερα έργα της κρητικής λογοτεχνίας της ακμής, κείμενα του Νεοελληνικού Διαφωτισμού, το έργο του Δ. Σολωμού, οι Ωδές του Α. Κάλβου.

Τίτλος μαθήματος: Εισαγωγή στη Βυζαντινή Λογοτεχνία

Κωδικός μαθήματος: BNE 100

BNE Π.Μ.: 5

MAM: 10048

Διδάσκουσα: Γιαννούλη Αντωνία

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Μέσα από μια γραμματολογική επισκόπηση, το μάθημα παρουσίαζε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της βυζαντινής λογοτεχνίας και την εξέλιξη της μεσαιωνικής ελληνικής γλώσσας προς τα ελληνικά, εξοικειώνοντας του φοιτητές με την χρήση των σχετικών βοηθημάτων (λεξικά, γραμματικές, εγχειρίδια κ.λ.π). Μελετώνται και μεταφράζονται ποικίλα αποσπάσματα στο πρωτότυπο, ενώ διαβάζονται και ορισμένα κείμενα σε νεοελληνική απόδοση. Τα επιλεγόμενα κείμενα καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα λογοτεχνικών ειδών και υφολογικών επίπεδων από τον 1^ο μέχρι και τον 15^ο αιώνα.

Τίτλος μαθήματος: Εισαγωγή στη Βυζαντινή Λογοτεχνία

Κωδικός μαθήματος: BNE 100

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 10049

Διδάσκουσα: Κωνσταντίνου Σταυρούλα

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Μέσα από μια γραμματολογική επισκόπηση, το μάθημα παρουσίαζε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της βυζαντινής λογοτεχνίας και την εξέλιξη της μεσαιωνικής ελληνικής γλώσσας προς τα ελληνικά, εξοικειώνοντας του φοιτητές με την χρήση των σχετικών βοηθημάτων (λεξικά, γραμματικές, εγχειρίδια κ.λ.π.). Μελετώνται και μεταφράζονται ποικίλα αποσπάσματα στο πρωτότυπο, ενώ διαβάζονται και ορισμένα κείμενα σε νεοελληνική απόδοση. Τα επιλεγόμενα κείμενα καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα λογοτεχνικών ειδών και υφολογικών επίπεδων από τον 1^ο μέχρι και τον 15^ο αιώνα.

Ακαδημαϊκό έτος 2012-13 / ΧΕΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Εισαγωγή στη Νεοελληνική φιλολογία

Κωδικός μαθήματος: BNE 120

BNE Π.Μ.: 5

MAM: 10047

Διδάσκουσα: Χατζηπαναγιώτη Ιουλία

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα εισάγει τον φοιτητή σε ποικίλα ζητήματα, που σχετίζονται με την νεοελληνική φιλολογία. Ζητήματα βιβλιογραφίας, ιστορίας της λογοτεχνίας, ορολογίας, ειδολογικών διακρίσεων, δοκίμιο, λογοτεχνική κριτική κ.α είναι βασικά θέματα που ορίζουν το αντικείμενο του συγκεκριμένου μαθήματος.

Ακαδημαϊκό έτος 2012-13 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Μιχαήλ Ψελλός (1018-1079)

Κωδικός μαθήματος: BNE 221

BNE Π.Μ.: 5

MAM: 12143

Διδάσκων: Αγαπητός Παναγιώτης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η παράδοση παρουσιάζει τη ζωή και το έργο του λόγιου και πολιτικού Μιχαήλ Ψελλού, κορυφαίας μορφής των γραμμάτων της μεσοβυζαντινής εποχής. Η ανάλυση γίνεται μέσα από τη μελέτη επιλεγμένων κειμένων του Ψελλού και των συγχρόνων του, όπως επίσης και μέσα από την εξέταση των ιστορικών και κοινωνικών εξελίξεων κατά τη διάρκεια του ενδέκατου αιώνα. Το μάθημα περιλαμβάνει μετάφραση επιλεγμένων αποσπασμάτων του Ψελλού, αλλά και ανάγνωση διαφόρων εκτενέστερων χωρίων από μετάφραση.

Ακαδημαϊκό έτος 2012-13 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Κρητική Λογοτεχνία (Αναγέννηση-Μπαρόκ)

Κωδικός μαθήματος: BNE 244

BNE Π.Μ.: 5

MAM: 12144

Διδάσκων: Καπλάνης Τάσος

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Αντικείμενο του μαθήματος θα αποτελέσει η κρητική λογοτεχνία από το 14ο μέχρι και το 17ο αιώνα. Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητριών/τητών με τη σημαντική λογοτεχνική παραγωγή της Κρήτης στη συγκεκριμένη περίοδο, ξεκινώντας από τις πρώτες εμφανίσεις αναγεννησιακών στοιχείων στην ποίηση του Στέφανου Σαχλίκη, συνεχίζοντας με σημαντικούς ποιητές και έργα, όπως ο *Απόκοπος* του Μπεργαδή και ο *Ερωτόκριτος* του Βιτσέντζου Κορνάρου, και φτάνοντας μέχρι την άνθιση του λογοτεχνικού μπαρόκ, όπως εμφανίζεται στην *Ερωφίλη*, στο *Βασιλέα Ροδολίνο* και στον κρητοεπτανησιακό *Ζήνωνα*.

Διευκρινίσεις για τον τρόπο βαθμολόγησης, τις απαιτήσεις, τη βιβλιογραφία θα δοθούν στην τάξη στο πρώτο μάθημα.

Ακαδημαϊκό έτος 2012-13 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Εκδοχές του πεζού λόγου 1780-1800

Κωδικός μαθήματος: BNE 250

BNE Π.Μ.: 5

MAM: 12145

Διδάσκων: Φαλαγκάς Νικόλαος

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Τα χαρακτηριστικά της εποχής της ωρίμανσης του Νεοελληνικού Διαφωτισμού (επικράτηση δυτικού στοιχείου, ροπή προς τις νέες ιδέες, άσκηση κριτικής μέσω της σάτιρας και του λίβελου κ.ά.). Εξέταση της γραμματείας της περιόδου 1780-1800: κείμενα με αμφίθυμη ειδολογική ταυτότητα, όπως είναι τα σύμμεικτα αναγνώσματα (Έρωτος Αποτελέσματα, Σχολείον των ντελικάτων εραστών), αλλά και ανάδυση νέων ειδών, όπως είναι το δοκίμιο (Σχέδιο της αγωγής... του Καταρτζή), τα κείμενα αυτοβιογραφικού λόγου (Απολογία Μοισιόδακα, Εφημερίδες Κοδρικά), ο λίβελος (Ο Ανώνυμος του 1789) και η ουτοπία (Απανθίσματα... του Δημητριάδη).

Ακαδημαϊκό έτος 2012-13 /ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Εισαγωγή στην ποίηση του Ανδρέα Κάλβου

Κωδικός μαθήματος: BNE 262

BNE Π.Μ.: 5

MAM: 12146

Διδάσκουσα: Σαμουήλ Αλεξάνδρα

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα επικεντρώνεται στην ανάγνωση του ελληνόφωνου έργου του Κάλβου , ενώ παράλληλα διερευνά τους δεσμούς των Ωδών με την ποίηση του νεοκλασικισμού, φωτίζοντας τις ιστορικογραμματολογικές και πολιτισμικές συνιστώσες και συνθήκες που συνέβαλαν στη γέννηση του εντελώς ιδιότυπου ποιητικού φαινομένου των καλβικών ωδών. Από την άλλη, τοποθετώντας το τεχνοτροπικό στίγμα των Ωδών προς την πλευρά του νεοκλασικισμού, αυτό δεν σημαίνει ότι σ' αυτές δεν υπάρχουν κάποια, λιγότερα ή περισσότερα, ρομαντικά στοιχεία (που θα μελετηθούν και αυτά στο μάθημα), καθώς έχει εμπεδωθεί η αντίληψη ότι «η ποιητική του Κάλβου βασίζεται σε μια συνεχή αντιπαράθεση και ζεύξη αντίθετων στοιχείων».¹

Ακαδημαϊκό έτος 2012-13 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Το νεοελληνικό διήγημα - Βιζυηνός

Κωδικός μαθήματος: BNE 283

BNE Π.Μ.: 5

MAM: 12147

Διδάσκων: Φαλαγκάς Νικόλαος

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το διήγημα ως είδος (προβλήματα ορισμού, καταγωγή, έκταση, ουσιώδεις ιδιότητες) και η εξέλιξη του διηγήματος στην ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας (νατουραλισμός και ηθογραφία, ο ρόλος του περιοδικού τύπου, ο διαγωνισμός της Εστίας, οι ανθολογίες). Η συμβολή του Γεώργιου Βιζυηνού στην ελληνική διηγηματογραφία και αναλυτική εξέταση των διηγημάτων του Βιζυηνού με αξιοποίηση των διαφορετικών προσεγγίσεων που έχουν γίνει ως σήμερα στο έργο του (θεματικές, γλωσσικές-υφολογικές, αφηγηματολογικές, ψυχαναλυτικές).

Ακαδημαϊκό έτος 2012-13 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Το παιδί στην πεζογραφία

Κωδικός μαθήματος: BNE 287

BNE Π.Μ.: 5

MAM: 12148

Διδάσκουσα: Εμμανουέλλα Καντζία

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ως αφελής παρατηρητής, αναξιόπιστος αφηγητής, συνωμότης και θύμα, σύμβολο της αθωότητας ή και ερωτικό αντικείμενο το παιδί κατέχει διακριτή θέση στην ελληνική πεζογραφία. Από τη σύσταση του νεοελληνικού κράτους, η παρουσία των παιδιών στην πεζογραφία, καθώς και η ανάπτυξη της παιδικής λογοτεχνίας εξυπηρετούν συχνά σκοπούς παιδαγωγικούς και διδακτικούς. Η απεικόνιση της παιδικής ηλικίας, αλλά και του κόσμου μέσα από την παιδική ματιά, θα διερευνηθούν σε διηγήματα των σημαντικότερων νεοελλήνων πεζογράφων του 19^{ου} και των αρχών του 20^{ου} αιώνα (Γ.Μ.Βιζυηνός, Α.Παπαδιαμάντης, Ε.Ροΐδης, Ι.Κονδυλάκης, Μ.Μητσάκης, Κ.Θεοτόκης, Α.Παπαδοπούλου, Π.Δέλτα).

Ακαδημαϊκό έτος 2012-13 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Μεταμοντερνισμός και Μεταδομισμός (θεωρία 2)

Κωδικός μαθήματος: BNE 295

BNE Π.Μ.: 5

MAM: 121494

Διδάσκων: Πουργούρης Μαρίνος

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση του φοιτητή με τις πιο διαδεδομένες τάσεις στη θεωρία της λογοτεχνίας σήμερα. Ξεκινώντας με μια συνοπτική παρουσίαση της σημασίας του δομισμού στην ερμηνεία της λογοτεχνίας, επικεντρώνεται κυρίως σε δύο έννοιες: *μεταμοντερνισμός* και *μεταδομισμός*. Η αποσαφήνιση των δύο όρων εξετάζεται μέσα από το πρίσμα των βασικών θεωρητικών που ασχολήθηκαν με το θέμα τόσο στη διεθνή όσο και στην ελληνική βιβλιογραφία (όπως οι Fredric Jameson, Jean-François Lyotard, Jacques Derrida, Michel Foucault, Roland Barthes, Νάσος Βαγενάς, Δημήτρης Τζιόβας κ.α.). Παράλληλα, θα εξετασθούν κείμενα της νεοελληνικής λογοτεχνίας με σκοπό να διασαφηνισθεί η σχέση της ελληνικής λογοτεχνικής παραγωγής με τις δύο έννοιες όπως π.χ. *Η Κασσάνδρα και ο Λύκος* (Καραπάνου), *Τα Οπωροφόρα της Αθήνας* (Δημητρίου), *Η Αυτοβιογραφία ενός βιβλίου* (Φάις), *Η Ζωή μου Μετά Θάνατον Εγγυημένη* (Βαλαωρίτης) κ.α.

Ακαδημαϊκό έτος 2012-13 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Βυζαντινή Ποίηση

Κωδικός μαθήματος: BNE 324

BNE Π.Μ.: 5

MAM: 12150

Διδάσκων: Hinterberger Martin

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα αποτελεί μια εισαγωγή στα κυρίως ποιητικά είδη και παρουσιάζει τους σημαντικότερους ποιητές της βυζαντινής περιόδου αντιπροσωπευτικά έργα των οποίων ερμηνεύονται στην τάξη.

Ακαδημαϊκό έτος 2012-13 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Παρνασσισμός και Συμβολισμός

Κωδικός μαθήματος: BNE 332

BNE Π.Μ.: 5

MAM: 12151

Διδάσκουσα: Εμμανουελλα Καντζία

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στόχος του μαθήματος είναι να παρουσιαστούν τα χαρακτηριστικά των δύο αυτών αισθητικών κινημάτων στα ιστορικά τους συμφραζόμενα και κυρίως η εισαγωγή τους από τη Γαλλία, τη χώρα προέλευσης τους, στην Ελλάδα κατά την περίοδο 1880-1930 (Β' Αθηναϊκή Σχολή). Θα μελετηθούν θεωρητικά δοκίμια και αντιπροσωπευτικά ποιητικά έργα γάλλων παρνασσιστών και συμβολιστών (Σ.Μπωντλαίρ, Λ.ντε Λίλ, Ζ.Μ.ντ' Ερεντιά, Π.Βερλαίν, Σ.Μαλλαρμέ, Π.Βαλερύ) και των ελλήνων ομοτέχνων τους, μειζόνων και ελασσόνων (Ν.Καμπάς, Γ.Δροσίνης, Κ.Παλαμάς, Λ.Μαβίλης, Κ.Χατζόπουλος, Μ.Μαλακάσης, Λ.Πορφύρας, Ι.Ν.Γρυπάρης).

Ακαδημαϊκό έτος 2012-13 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Η σκέψη και το Έργο του Νίκου Καζαντζάκη

Κωδικός μαθήματος: BNE348

BNE Π.Μ.: 5

MAM: 12152

Διδάσκουσα: Αθανασοπούλου Αφροδίτη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η σκέψη και το έργο του Νίκου Καζαντζάκη, με έμφαση στην πεζογραφική του παραγωγή. Στο πλαίσιο του μαθήματος εξετάζονται: η πνευματική διαμόρφωση του Καζαντζάκη, με άξονες αναφοράς τις βασικές φιλοσοφικές, πολιτικές και μυστικιστικές θεωρίες που τον επηρέασαν (βιταλισμός, νιτσεϊσμός, κομμουνισμός, βουδισμός, ορθόδοξη ασκητική). Ειδικότερα, εξετάζονται: η μεσσιανική «αποστολή», όπως την αντιλαμβάνεται ο Καζαντζάκης ως δημιουργός, και ο υπαρξιστικός πυρήνας της σκέψης του· οι βασικές ορίζουσες της βιοθεωρίας και κοσμοθεωρίας του (αυτονομία/ελευθερία – «ηρωικός μηδενισμός» – «Κρητική ματιά»)· ο «θεός» του Καζαντζάκη· η τυπολογία των ηρώων της καζαντζακικής μυθολογίας· τέλος, τα κύρια χαρακτηριστικά και προβλήματα που θέτει το λογοτεχνικό του έργο.

Πανεπιστήμιο Κύπρου
Τμήμα Βυζαντινών και
Νεοελληνικών Σπουδών

Ακαδημαϊκό έτος 2012-13 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: : Άξιον Εστί

Κωδικός μαθήματος: BNE365

BNE Π.Μ.: 5

MAM: 12153

Διδάσκων: Παντελής Βουτουρής

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ακαδημαϊκό έτος 2012-13 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Η φαντασία της παρουσίας: Η βυζαντινή επιστολογραφία

Κωδικός μαθήματος: BNE405

BNE Π.Μ.: 9

MAM: 12154

Διδάσκουσα: Γιαννούλη Αντωνία

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η επιστολή συνιστά για τους Βυζαντινούς όχι απλώς μέσον επικοινωνίας εν απουσία αλλά και ευκαιρία επίδειξης της ρητορικής δεινότητας του συντάκτη της. Στο πλαίσιο του σεμιναρίου θα μελετήσουμε τη δομή, τους τύπους και τα θέματα της λογοτεχνικής βυζαντινής επιστολής. Επίσης θα παρακολουθήσουμε την εξέλιξη του είδους βάσει επιλεγμένων παραδειγμάτων από όλες τις βυζαντινές περιόδους, λαμβάνοντας υπόψη τις οδηγίες για τη μορφή και τον χαρακτήρα της επιστολής, όπως διατυπώθηκαν από θεωρητικούς της αρχαιότητας (κλασικής και ύστερης) και διαμορφώθηκαν από λογίους του Βυζαντίου.

Ακαδημαϊκό έτος 2012-13 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Η χρονική Διήγησις του Νικήτα Χωνιάτη και η Μετάφρασή της

Κωδικός μαθήματος: BNE415

BNE Π.Μ.: 9

MAM: 12156

Διδάσκων: Hinterberger Martin

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Θέμα του σεμιναρίου είναι η συγκριτική ανάλυση του ύφους και της γλώσσας της *Χρονικής Διηγήσεως* του Νικήτα Χωνιάτη, του διάσημου ιστοριογραφικού έργου του 12ου/13ου αιώνα, από τη μια και της απλοποιημένης μορφής της, της λεγόμενης *Μετάφρασης*, του 14ου αιώνα από την άλλη. Ύστερα από μια γενική εισαγωγή στο θέμα και στον τρόπο εργασίας, οι φοιτητές αναλαμβάνουν από ένα κεφάλαιο της *Χρονικής Διηγήσεως* μαζί με το αντίστοιχο κεφάλαιο της *Μετάφρασης* και αναλύουν τα δύο κείμενα συγκριτικά.

Ακαδημαϊκό έτος 2012-13 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Νεοελληνική Γραμματεία

Κωδικός μαθήματος: BNE435

BNE Π.Μ.: 8

MAM: 11063

Διδάσκουσα: Αθανασοπούλου Αφροδίτη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η περιεκτική γραμματολογικοϊστορική εξέταση ενός corpus κειμένων-αναφοράς της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, από τις απαρχές της έως σήμερα, και η εκ του σύνεγγυς μελέτη των πιο αντιπροσωπευτικών εξ αυτών, ποιητικών και πεζογραφικών, με στόχο οι επί πτυχίω φοιτητές και φοιτήτριες του Τμήματος BNEΣ να κατέχουν με γραμματολογική επάρκεια το κύριο αντικείμενο των σπουδών τους στη Νεοελληνική Φιλολογία.

Ακαδημαϊκό έτος 2012-13 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Τα είδη του αυτοβιογραφικού λόγου: αυτοβιογραφία και προσωπικό ημερολόγιο

Κωδικός μαθήματος: BNE443

BNE Π.Μ.: 9

MAM: 12157

Διδάσκων: Φαλαγκάς Νικόλαος

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Οριοθέτηση του χώρου του προσωπικού ή αυτοβιογραφικού λόγου (απομνημονεύματα, αυτοβιογραφία, προσωπικό ημερολόγιο, επιστολογραφία κ.ά.), διερεύνηση των χαρακτηριστικών ειδικότερα της αυτοβιογραφίας και του προσωπικού ημερολογίου με την παράλληλη εξέταση ελληνικών παραδειγμάτων. Μετά από την επισκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας και την συζήτηση των μεθοδολογικών ζητημάτων που ανακύπτουν κατά την προσέγγιση των ημερολογιακών κειμένων, οι φοιτητές θα κληθούν να εκπονήσουν και να παρουσιάσουν εργασίες για ένα τμήμα του προσωπικού ημερολογίου του Δροσίνη, του Δραγούμη, του Σεφέρη ή του Θεοτοκά.

Ακαδημαϊκό έτος 2012-13 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Γενιά του 30 και λογοτεχνικό δοκίμιο

Κωδικός μαθήματος: BNE444

BNE Π.Μ.: 9

MAM: 12158

Διδάσκουσα: Εμμανουελλα Καντζια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ένα από τα χαρακτηριστικά που διαφοροποιεί τη γενιά του 30 από τις προηγούμενες και τις επόμενες είναι η συστηματική καλλιέργεια του δοκιμίου. Η άνθηση του λογοτεχνικού αυτού είδους αυτού οφείλεται στο αίτημα της ανανέωσης των γραμμάτων μέσα από την ταυτόχρονη στροφή στα νέα ευρωπαϊκά ρεύματα και στις ρίζες της ελληνικής παράδοσης. Η αναζήτηση θεωρητικών σχημάτων για τη νεοελληνική ταυτότητα, αλλά και η συνειδητοποίηση, εκ μέρους των εκφραστών της γενιάς, του θεσμικού ρόλου της λογοτεχνίας αποφέρουν μια πλούσια συγκομιδή κειμένων, προγραμματικών και πολεμικών, φιλολογικού, φιλοσοφικού

Ακαδημαϊκό έτος 2012-13 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Ίτίλος μαθήματος: Βυζαντινές Αφηγήσεις

Κωδικός μαθήματος: BNE519

BNE Π.Μ.: 9

MAM: 12159

Διδάσκουσα: Κωνσταντίνου Σταυρούλα

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στόχος του σεμιναρίου είναι η διερεύνηση (με τη χρήση σύγχρονων αφηγηματολογικών θεωριών) των ποικίλων αφηγηματικών τεχνικών και των δομικών τεχνασμάτων, που χρησιμοποιούν οι βυζαντινοί συγγραφείς στη συγκρότηση μιας αφήγησης. Εξετάζονται εκτενέστερα αφηγηματικά κείμενα, όπως ιστοριογραφικά έργα, βίοι αγίων, μυθιστορήματα και επικές αφηγήσεις.

Ακαδημαϊκό έτος 2012-13 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Νεοφύτος ο Έγκλειστος

Κωδικός μαθήματος: BNE578

BNE Π.Μ.: 9

MAM: 12374

Διδάσκων: Αγαπητός Παναγιώτης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στόχος του σεμιναρίου είναι μια συνολικότερη εξέταση της προσωπικότητας και του έργου του Νεοφύτου του Έγκλειστου στο ιστορικό, πολιτικό και κοινωνικό περιβάλλον της βυζαντινής Κύπρου από τα μέσα του 12ου μέχρι και τις αρχές του 13ου αιώνα. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στα ακόλουθα θέματα: παιδεία και εκπαίδευση, χειρόγραφα και βιβλιοθήκες, μοναστικός βίος και τέχνη, πνευματική και λογοτεχνική προσφορά του Νεοφύτου.

Ακαδημαϊκό έτος 2012-13 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Η περιπλάνηση του Δον Κιχώτη στην ελληνική λογοτεχνία

Κωδικός μαθήματος: BNE661

BNE Π.Μ.: 10

MAM: 12160

Διδάσκουσα: Σαμουήλ Αλεξανδρα

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο σεμινάριο αυτό, παράλληλα με μια αδρομερη περιγραφή της διεθνούς πρόσληψης του *Δον Κιχώτη* και των διαφορετικών του αναγνώσεων στους τέσσερις αιώνες που μεσολάβησαν από την πρώτη έκδοσή του (1605 ο πρώτος τόμος του έργου, 1615 ο δεύτερος), θα μελετηθεί κυρίως η ελληνική υποδοχή του ήρωα του Θερβάντες. Ήδη από τον 18^ο αιώνα, και πιο συγκεκριμένα από το πρώτο μισό του, ο ευφάνταστος ιδαλγός κάνει αισθητή την παρουσία του στις περιοχές του τότε Ελληνισμού με μιαν ανέκδοτη και ημιτελή μετάφραση, που έχει γίνει από ιταλικό διάμεσο. Αρκετές αναφορές στον Δον Κιχώτη, αλλά και ορισμένες μεταφράσεις του έργου (με σημαντικότερη εκείνη του Ισιδωρίδη Σκυλίτη, 1864), εμφανίζονται τον 19ο αιώνα μέχρι την τελευταία εικοσαετία του, κατά την οποία δημοσιεύονται δύο ποιήματα των Κωστή Παλαμά και Γ. Σουρή με θέμα τον ιδαλγό, ένα αφήγημα πάλι του Γ. Σουρή και μια θεατρική ανάπλαση του θερβαντικού έργου από τον Ιδομενέα Στρατηγόπουλο.

Με την σημαντικότερη μετάφραση του έργου από τον Κ. Καρθαίο (ο πρώτος τόμος της το 1919) πυκνώνουν οι εμφανίσεις του στην Ελλάδα. Γύρω από τη μορφή του κατά τη δεκαετία του 1920 αναπτύσσεται ένας εξαιρετικά ενδιαφέρων διάλογος ανάμεσα στους Κ. Ουράνη, Κ. Γ. Καρυωτάκη, Όμηρο Μπεκέ, Ρώμο Φιλύρα, Α. Άργη και Νίκο Καζαντζάκη. Έκτοτε η μορφή του Ιππότη της Ελεεινής Μορφής γονιμοποιεί την ποίηση σημαντικών Ελλήνων ποιητών, όπως των Γ. Ρίτσου, Λ. Κουκούλα, Γ. Σκαρίμπα, Φ. Γιοφύλλη, Γ. Κοτζιούλα, Μ.Δ. Στασινόπουλου, Κ. Χαραλαμπίδη κ. α (υπολογίζονται σε 133 τα ελληνικά ποιήματα με θέμα τον Δον Κιχώτη). Αλλά και η πεζογραφία μας, όπως και το θέατρό μας απασχόλησε, αν και σε μικρότερο βαθμό, η μορφή του ιδαλγού. Οι Γ.Σουρή, Ν. Καζαντάκης, Ρένος Αποστολίδης, Μποστ, Στέλιος Ξεφλούδας, Γιάννης Πάνου, Νάνος Βαλαωρίτης αποτελούν ορισμένους μόνο από τους συγγραφείς που αξιοποίησαν στο έργο τους τον Ιππότη της Μάντσας.

Ακαδημαϊκό έτος 2012-13 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Η Διαλεκτική Ποίηση της Κύπρου

Κωδικός μαθήματος: BNE673

BNE Π.Μ.: 10

MAM: 12160

Διδάσκων: Πιερής Μιχάλης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ακαδημαϊκό έτος 2012-13 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Ο Οιδίποδας στη θεωρία και τη λογοτεχνία (προπτυχιακό σεμινάριο)

Κωδικός μαθήματος: BNE681

BNE Π.Μ.: 10

MAM: 12162

Διδάσκων: Πουργούρης Μαρίνος

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα ξεκινά από τις δύο τραγωδίες του Σοφοκλή με θέμα τον μύθο Οιδίποδα («Οιδίπους Τύραννος» και «Οιδίπους επί Κολωνών») και εντοπίζει τις ερμηνείες του μύθου τόσο στη θεωρία τις λογοτεχνίας όσο και στην ελληνική και ξένη λογοτεχνία. Βασικοί θεωρητικοί που θα μας απασχολήσουν είναι οι Σίγκμουντ Φρόντ, Ντελέζ, Γκουαταρί, Ζακ Λακάν και Μέλανι Κλάιν ενώ οι μεταμορφώσεις του μύθου θα εξεταστούν σε κείμενα των Καζαντζάκη (Οδύσσεια), Εμπειρίκου (Οιδίπους Ρεξ), Ελύτη (Αιώνος είδωλον), Σαχτούρη (Δεν είναι ο Οιδίποδας) Χριστιανόπουλου (Αντιγόνης υπέρ Οιδίποδος), Ρίτσου (Ισμήνη), Κουμανταρέα (Το Λουτρό), Γαλανάκη (Φωτιές του Ιούδα στάχτες του Οιδίποδα). Αναφορές θα γίνουν επίσης σε έργα των Τόμας Μαν, Βολταίρου, Στραβίνσκι, Παζολίνι, Γούντι Άλεν κ.α.

Ακαδημαϊκό έτος 2012-13 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Η Ευρώπη των Γλωσσών

Κωδικός μαθήματος: ΓΕΠ 075

BNE Π.Μ.: 5

MAM: 11399

Διδάσκουσα: Καρυολαίμου Μαριλένα

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα προσφέρει στους φοιτητές μια νέα οπτική προσέγγισης του ευρωπαϊκού χώρου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης προβάλλοντας τη γλωσσική ποικιλότητα ως ένα από τα κατεξοχήν χαρακτηριστικά της Ευρώπης. Η γλωσσική ιστορία και η γλωσσική φυσιογνωμία της Ευρώπης θα συνδεθούν με ιστορικά, πολιτικά και κοινωνικά γεγονότα που όριζαν ανέκαθεν την άνοδο και την πτώση των γλωσσών. Ανάμεσα σε άλλα, γίνεται αναφορά στη μονογλωσσία και τη σχέση της με το κράτος-έθνος, στις γλωσσικές επιπτώσεις της μετανάστευσης, στις διάφορες κατηγορίες γλωσσών, στα γλωσσικά δικαιώματα. Τέλος, διερευνώνται οι συνιστώσες που επηρεάζουν το μέλλον των ευρωπαϊκών γλωσσών, οι προτεραιότητες που θέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση στον τομέα της διαχείρισης της γλωσσοποικιλότητας και πώς αυτές συνδέονται με την ευρύτερη πολιτική για δημιουργία ενός ενιαίου αλλά όχι ομοιόμορφου ευρωπαϊκού χώρου όπου να διαφυλάσσονται η αρχή της ελεύθερης διακίνησης και ταυτόχρονα μια ενιαία ευρωπαϊκή ταυτότητα της οποίας η γλωσσική ποικιλότητα να αποτελεί ένα από τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά.

Ακαδημαϊκό έτος 2012-13 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Εισαγωγή στην ελληνική γλώσσα

Κωδικός μαθήματος: ΓΕΠ 093

BNE Π.Μ.: 5

MAM: 11400

Διδάσκουσα: Αγγουράκη Γεωργία

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο μάθημα παρουσιάζονται βασικές έννοιες και αρχές της νεότερης γλωσσολογίας. Εξετάζονται οι διακρίσεις συγχρονίας-διαχρονίας, περιγραφής-ρύθμισης, γλώσσας-ομιλίας. Εξηγείται η μελέτη της γλώσσας ως συστήματος, συζητείται η αναζήτηση καθολικών γλωσσικών χαρακτηριστικών και επιχειρείται ο προσδιορισμός εννοιών όπως «γνώση της γλώσσας», «γλωσσική ικανότητα», «γλωσσική σύμβαση», «επικοινωνία» κ.ά. Στο μάθημα αυτό εξετάζονται οι βασικοί κλάδοι της γλωσσολογίας, φωνητική/φωνολογία, μορφολογία, σύνταξη και σημασιολογία, με ειδική έμφαση στην περιγραφή της ελληνική γλώσσας.

Ακαδημαϊκό έτος 2012-13 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Αρχές της γλωσσολογίας

Κωδικός μαθήματος: ΓΕΠ 110

BNE Π.Μ.: 5

MAM: 11579

Διδάσκουσα: Κατσογιάννου Μαριάννα

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα ξεκινά ελέγχοντας εδραιωμένες αντιλήψεις, που αποδεικνύονται μύθοι, για την (Ελληνική) γλώσσα. Στη βάση αυτή συζητιούνται μια σειρά από θέματα, όπως η γλωσσική αλλαγή, η σχέση αρχαίας και νεότερης ελληνικής γλώσσας, τα γλωσσικά λάθη, και παρουσιάζονται αξιώματα της Σύγχρονης Γλωσσολογίας, όπως η ισότητα των γλωσσών, η προτεραιότητα του προφορικού λόγου και η γλωσσική σύμβαση. Στη συνέχεια εισάγονται βασικές διακρίσεις της νεότερης γλωσσολογίας, όπως η διάκριση συγχρονίας-διαχρονίας, περιγραφής-ρύθμισης, γλώσσας-ομιλίας. Εξετάζεται αν υπάρχουν καθολικά γλωσσικά χαρακτηριστικά και τι αποτελεί γνώση της γλώσσας.

Ακαδημαϊκό έτος 2012-13 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Ιστορίας της ελληνικής γλώσσας

Κωδικός μαθήματος: ΓΕΠ 130

BNE Π.Μ.: 5

MAM: 12166

Διδάσκουσα: Καρυολαίμου Μαριλένα

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο μάθημα αυτό εξετάζεται η διαχρονική πορεία της ελληνικής γλώσσας με ιδιαίτερη έμφαση στη μεσαιωνική και τη σύγχρονη περίοδο. Ύστερα από σύντομη αναφορά στις πηγές που τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται για να διαπιστωθούν οι αλλαγές που έχουν επέλθει στην ελληνική, παρουσιάζονται οι κυριότερες φάσεις της εξέλιξης της ελληνικής γλώσσας και οι κυριότερες αλλαγές σε όλα τα γλωσσικά επίπεδα. Τέλος, γίνεται αναφορά στη διγλωσσία (γλωσσική διφυΐα) ανάμεσα σε δημοτική και καθαρεύουσα και οι επιπτώσεις της για την κοινή νέα ελληνική.

Ακαδημαϊκό έτος 2012-13 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Εισαγωγή στην θεωρητική γλωσσολογία

Κωδικός μαθήματος: ΓΕΠ 150

BNE Π.Μ.: 5

MAM: 11403

Διδάσκουσα: Αγγουράκη Γεωργία

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα ξεκινά ελέγχοντας εδραιωμένες αντιλήψεις, που αποδεικνύονται μύθοι, για την (Ελληνική) γλώσσα. Στη βάση αυτή συζητιούνται μια σειρά από θέματα, όπως η γλωσσική αλλαγή, η σχέση αρχαίας και νεότερης ελληνικής γλώσσας, τα γλωσσικά λάθη, και παρουσιάζονται αξιώματα της Σύγχρονης Γλωσσολογίας, όπως η ισότητα των γλωσσών, η προτεραιότητα του προφορικού λόγου και η γλωσσική σύμβαση. Στη συνέχεια εισάγονται βασικές διακρίσεις της νεότερης γλωσσολογίας, όπως η διάκριση συγχρονίας-διαχρονίας, περιγραφής-ρύθμισης, γλώσσας-ομιλίας. Εξετάζεται αν υπάρχουν καθολικά γλωσσικά χαρακτηριστικά και τι αποτελεί γνώση της γλώσσας. Με έμφαση στην περιγραφή και ερμηνεία του γλωσσικού υλικού, παρουσιάζονται οι τέσσερις κλάδοι της Θεωρητικής Γλωσσολογίας: Φωνολογία, Μορφολογία, Σύνταξη και Σημασιολογία.

Ακαδημαϊκό έτος 2012-13 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Λεξικογραφία

Κωδικός μαθήματος: ΓΕΠ 236

BNE Π.Μ.: 5

MAM: 12167

Διδάσκουσα: Κατσογιάννου Μαριάννα

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ως εφαρμοσμένος κλάδος των γλωσσικών επιστημών, η λεξικογραφία ενδιαφέρεται για το σχεδιασμό, τη δημιουργία και την αξιολόγηση κάθε είδους λεξικών. Το αντικείμενό της, που είναι η θέσπιση θεωρητικών αρχών και η ανάπτυξη μεθοδολογίας για την επίτευξη των πιο πάνω σκοπών, μπορεί να διατυπωθεί με τρόπο που να υπογραμμίζει τη στενή σχέση θεωρίας και πρακτικής: πώς καθορίζονται και πώς υλοποιούνται οι προδιαγραφές στις οποίες πρέπει να ανταποκρίνεται ένα λεξικό για να αποτελεί ένα πραγματικά χρήσιμο εργαλείο για τη μελέτη της γλώσσας; Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τις θεωρητικές και πρακτικές αρχές της σύγχρονης λεξικογραφίας. Στο θεωρητικό επίπεδο παρουσιάζονται τα διάφορα είδη λεξικογραφικών έργων (τυπολογία), οι αρχές σχεδιασμού των ερμηνευτικών λεξικών και η μεθοδολογία της σύνταξης των λημμάτων σύμφωνα με διάφορα λεξικογραφικά πρότυπα. Στο επίπεδο της πρακτικής, αναλύονται τα ζητήματα που θέτει η δημιουργία των λεξικών γενικής γλώσσας, με ιδιαίτερη έμφαση στα παραδείγματα που προέρχονται από λεξικά της κυπριακής και της κοινής νεοελληνικής. Μετά την ολοκλήρωση των μαθημάτων, οι φοιτητές θα είναι σε θέση να αναλύσουν επαρκώς τις απαιτήσεις που πρέπει να καλυφθούν για την κατάρτιση ενός λεξικού γενικής γλώσσας με βάση επιστημονικές προδιαγραφές.